

Your essence is stronger than your mind

Mario Testino

ANJA MOORTGAT

HET
NIEUWE
LEIDEN IS
VROUWELIJK

ONTDEK DE ATHENA
& APHRODITE IN JEZELF

**Lannoo
Campus**

D/2022/45/307 – ISBN 978 94 014 8687 3 – NUR 800, 808

Vormgeving omslag en binnenwerk: Margo Togni

© Anja Moortgat & Uitgeverij Lannoo NV, Tielt, 2022.

Uitgeverij LannooCampus maakt deel uit van Lannoo Uitgeverij, de boeken- en multimediodivisie van Uitgeverij Lannoo NV.

Alle rechten voorbehouden.

Niets van deze uitgave mag verveelvoudigd worden en/of openbaar gemaakt, door middel van druk, fotokopie, microfilm, of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Uitgeverij LannooCampus

Vaartkom 41 bus 01.02

3000 Leuven

België

www.lannoocampus.com

Postbus 23202

1100 DS Amsterdam

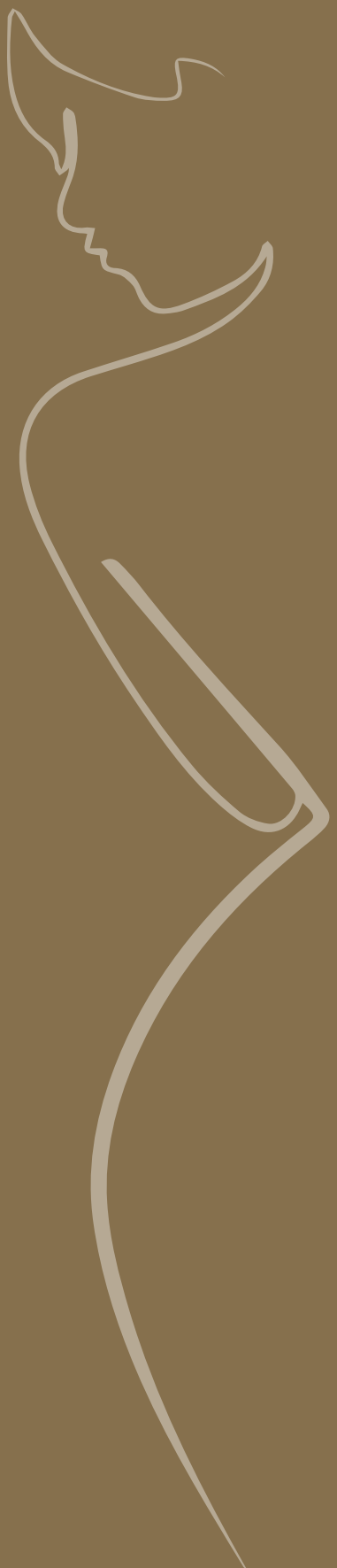
Nederland

Inhoud

INLEIDING	9
De eerste ontmoeting	9
Mijn godinnen als gids	10
De godinnen als archetypes	10
De leiderschapsgodinnen in jou	11
Het nieuwe leiderschap	13
1 MAGNETISCH LEIDERSCHAP	19
1. Inleiding	19
2. Je unieke blend	21
3. Hoe functioneren de godinnen in jou?	22
4. Conflicten tussen archetypes	31
5. De leiderschapscultuur van de godinnen	32
2 DE KRIJGSGODINNEN ARTEMIS EN ATHENA	35
Korte vragenlijst	35
De vurige krijgsgodin Artemis	36
De strategische krijgsgodin Athena	38
1. De krijgsgodinnen Artemis en Athena	41
2. Het leiderschap van de krijgsgodin	51
3. De introverte en extraverte krijgsgodin	76
4. De krijgsgodin activeren	76

	3 DE VERBINDENDE GODIN DEMETER	83
	Korte vragenlijst	83
	De verbindende godin Demeter	83
	1. De verbindende godin Demeter	86
	2. Het leiderschap van de verbindende godin	92
	3. De introverte en extraverte verbindende godin	114
	4. De verbindende godin activeren	115
	4 DE CHARISMATISCHE GODIN APHRODITE	119
	Korte vragenlijst	119
	De charismatische godin Aphrodite	120
	1. De charismatische godin Aphrodite	124
	2. Het leiderschap van de charismatische godin	130
	3. De introverte en extraverte charismatische godin	150
	4. De charismatische godin activeren	151
	5 DE INNERLIJKE GODIN	157
	Korte vragenlijst	157
	De innerlijke godin	157
	1. De innerlijke godin	159
	2. Wake up	168
	3. Grow up	173
	4. Show up	191
	5. De geboorte van een nieuwe godin	198
	VOOR JOU ALS LEZER	201
6	DANKWOORD	203
	EINDNOTEN	206

Inleiding

DE EERSTE ONTMOETING

 op de speelplaats – ik ben negen jaar – krijg ik een harde duw in mijn rug. Ik draai me om en zie de klasbruut op me afstormen. Ik val en vier jongens stampen me waar ze kunnen. Dit heb ik al vaker meegemaakt, in foetushouding scherm ik de achterkant van mijn hoofd af met mijn armen. Een deel van mij verdwijnt, maar deze keer voel ik iemand naast me. Ze spreekt me bemoedigend toe: ‘Jij bent sterk. Jij bent ijzersterk. Wacht maar tot je groot bent!’ Dat is mijn eerste ontmoeting met de godin en ik verander in een heldin die getest wordt.

Als reactie op de pesters en vanuit een tomeloze nieuwsgierigheid, lees ik alles wat los en vast zit. Veel avonturenromans, maar ik kijk ook graag naar series zoals *Dynastie* en *Dallas*. Die bloedmooie sirenes uit Hollywood zijn als een vonk die een kracht in mij ontsteekt. Ik wil worden zoals deze heldinnen. Op de naaldhakken van mijn moeder en met de bh van mijn oudere zus word ik ‘Diamond Lilly’, een fictieve zangeres met lange benen, rechte schouders en een koele blik die de wereld trotseert. Op de speelplaats mag ik niet meehinkelen met de meisjes, maar dat geeft niet. Ik heb haar. Thuis voor de spiegel in de bontjas van mijn moeder ontmoet ik mijn toekomst. De wereld wacht om door mij veroverd te worden... Zo word ik een kleine Aphrodite.

Want de figuur naast me op de speelplaats is een van de vele gezichten van het goddelijke: Aphrodite. Zij is de energie die elke vrouw zich mooi, creatief en sensueel doet voelen. Zij tovert het gouden randje aan het leven. Zij is die heerlijke tinteling in je hart en je bekken die maakt dat je het raam wilt openzetten en een liedje wilt zingen. De Aphrodite in mij én jou is speels, energiek en een tikje stout.

MIJN GODINNEN ALS GIDS

Happy-go-lucky fladder ik door de ochtendroutine. Met een glimlach de wagen voor me laten invoegen. Aan de koffieautomaat ongeneerd lachen met een grapje van een collega. Ik ben 28 en begeleid managementtrainingen. Een kritische vraag tijdens mijn presentatie. Een deelnemer die net te vaak op zijn telefoon kijkt. Een lichte onzekerheid bekruipt me. Tot ze verschijnt, mijn innerlijke godin. Het voelt alsof een zwerm cherubijntjes giechelend de kamer in vliegen. In contact met dat wijze deel in mij spreek ik mezelf toe als mijn beste vriendin. Liefdevol kijk ik naar mezelf én de deelnemers. De kritische vraag neem ik passend op in de training, de gsm verdwijnt vanzelf in een boekentas. Wat er ook mijn pad kruist, mijn innerlijke godin houdt me staande. Als een brandweerman draagt ze mij maar ook jou weg van elk drama. Want elke vrouw heeft haar innerlijke godin.

De godinnen gaven mijn leven richting, in hen vond ik de kracht en de interesse om te worden wie ik vandaag ben. Ik volgde een breed scala aan opleidingen, waaronder Transpersoonlijke coaching en counseling, Familie- en organisatieopstellingen, Deep Democracy, NLP, Voice Dialogue, Lichaamsgerichte Traumaheling, Insights Discovery, Impeccable Leadership en Harvard Onderhandelen. Dagelijks gebruik ik ze in mijn rol als executive coach en leiderschapstrainer, en ik bouwde er meer dan twintig jaar managementervaring mee op. Vanuit mijn bedrijf Curious coach ik samen met een aantal gelijkgezinden leiders in hun persoonlijk leiderschap. Ik breng mijn cliënten in contact met hun innerlijke wijsheid, waarmee ze, afgestemd op het grotere geheel, hun volle potentieel vervullen en bijdragen aan het succes van hun bedrijf. Voortdurend zie ik leiders de wijsheid van de godinnen ten volle ontplooien.

DE GODINNEN ALS ARCHETYPES

10 De inhoud van dit boek is gebaseerd op studie, luisteren naar mijn klanten en uittesten wat werkt in de praktijk. Ik ontdekte in de godinnen oeroude archetypische vrouwenbeelden. Archetypes – 'oervormen' in het Grieks – zijn voor het eerst beschreven door psychiater en psycholoog Carl Jung om de psyche van de mens te onderzoeken. Het zijn instinctieve gedragspatronen die deel uitmaken van het collectief onderbewustzijn. We dragen ze allemaal in ons en ze worden niet beïnvloed door tijd en cultuur. Ze kunnen ook gebruikt worden om de eigenschappen van leiders met gezag en invloed te beschrijven, de voorbeelden waaraan de jonge mensen van nu zich kunnen optrekken. Elke professional heeft een combinatie van minstens vier archetypische leiderschapsgodinnen in

zich. Hun concrete manifestaties zijn bij iedereen anders. Ze uiten zich in biologische en psychologische aspecten en bepalen je vitaliteit en je aantrekkingskracht. De archetypische godinnen zijn opgeslagen in je psyche en helpen jou uit te groeien tot de leider die je bedoeld bent om te zijn, als je weet hoe je ze ruimte geeft.

Mijn visie in dit boek borduurt voort op het werk van Jean Shinoda Bolen, psychiater en hoogleraar klinische psychologie aan de Universiteit van Californië. Zij is auteur van onder meer de wereldwijde bestsellers *Godinnen in elke vrouw* en *Goden in elke man*. Ik heb bij haar opleidingen gevolgd en ben haar erg dankbaar. In dit boek vertaal ik de kwaliteiten van haar goden en godinnen naar de context van leiderschap. Met leiderschap verwijs ik niet alleen naar mensen met een leidinggevende rol, maar ook naar wat ieder van ons te doen staat en hoe we daarin persoonlijk leiderschap kunnen opnemen. Hoe beïnvloed ik mijn situatie vanuit de essentiële leiderschapskwaliteiten die elke keer opnieuw gevraagd worden: moed, mededogen en hartstocht?

Dokter Bolen beschrijft zeven godinnen onderverdeeld in drie categorieën en toont aan hoe elk archetype zich uit in alle domeinen van het leven. Ik heb haar drie categorieën behouden en vier godinnen geselecteerd die jouw persoonlijk leiderschap een impuls geven. Dit boek focust op de krijgsgodinnen Artemis en Athena, de verbindende godin Demeter als hoeder van een team en de charismatische Aphrodite die voor innovatie zorgt. Van de zeven godinnen zijn er drie die ik minder terugzie bij leiders en deze vallen dan ook buiten de scope van dit boek. Hestia, de godin van het haardvuur, zal zich eerder als een butler op de achtergrond houden. Een vrouw met veel Hera-energie leeft op in de rol van 'vrouw van' en Persephone, de brave dochter, brandt niet bepaald van ambitie. In aanvulling op het werk van Bolen richt ik me ook op de innerlijke godin of daemon, mijn metafoor om het ware zelf te beschrijven. De leiderschapsgodinnen vormen het leiderschapskompas. De innerlijke godin is de naald die de richting aanwijst.

DE LEIDERSCHAPSGODINNEN IN JOU

Elke leider bezit drie krachtige vermogens: autonomie, verbinding en vernieuwing. Ik heb deze kwaliteiten vertaald naar de archetypische godinnen. Autonomie is je eigen plek durven innemen, het lef om nieuwe paden te verkennen en een groep aan te voeren. Alleen vanuit autonomie kan een leider effectief aansturen op resultaat, heldere kaders bieden en weloverwogen beslissingen nemen. De krijgsgodin staat voor autonomie en bezit daarom de moed om voorop te gaan en de stam te beschermen.

Verbinding is het vermogen om je af te stemmen op elkaar. Op het werk is deze eigenschap onontbeerlijk voor succes: de kracht van een team wordt bepaald door de kwaliteit van de onderlinge relaties. Het is de verbindende godin-hoeder die vanuit mededogen de stam bij elkaar houdt.

Vernieuwing zorgt voor originele oplossingen voor problemen. Het brengt hartstochtelijke leiders voort die een lonkend toekomstperspectief bieden, gebaseerd op de bestaansredenen en de uitdagingen van de stam. De charismatische godin is de magiër van de stam. Haar vermogen om voorbij de horizon te schouwen brengt innovatie en een vleugje magie.

De krijger, de verzorger en de magiër vormen het fundament van een stam. Moed, mededogen en hartstocht zijn hun kracht. Lef, liefde en lust. De innerlijke godin ten slotte is het stamhoofd op wie de andere godinnen zich afstemmen. Zij zorgt ervoor dat het geheel meer is dan de som der delen.

Lef, liefde en lust, elke leider heeft een unieke blend van die drie kwaliteiten in zich. In dit boek leer je jouw moed, mededogen en hartstocht herkennen, naar welke van die kwaliteiten je misschien te gretig grijpt en welke eigenschappen een beetje ondergesneeuwd zijn. Je zult ook de valkuilen, irritaties en uitdagingen van elke kwaliteit in jezelf onderzoeken en daar op een gepaste manier mee leren omgaan. Het doel van dit boek en de coaching in mijn praktijk is dat jij als echt stamhoofd jouw krijger, verzorger en magiër op de juiste momenten en met de juiste kracht weet in te zetten. Op die manier zul je uitgroeien tot de leider die je bedoeld bent te zijn. Persoonlijk leiderschap vertrekt vanuit wie je écht bent. Talloze keren heb ik mogen ervaren bij mezelf en anderen dat dat leidt tot moeiteloosheid. Wat jij wilt bereiken, zal als vanzelf naar je toe beginnen stromen. Je wordt een magnetisch leider die de juiste opportuniteiten, situaties en mensen naar zich toetrekt.

Op die manier wordt er een nieuw archetype geboren, een nieuwe leiderschapsgodin, die moed, mededogen en hartstocht in de juiste balans weet te combineren. En dat is wat ik met dit boek wil bereiken.

Masculiene en feminiene energie

Ja, natuurlijk, mannen kunnen en moeten even goed dit boek lezen. Het traditionele hokje van ‘de vrouw’ of ‘de man’ bestaat niet meer. Gender is een fluïde gegeven geworden. Is het geen tijd dat we over universeel leiderschap spreken net zoals we het over de universele rechten van de mens hebben? Het is een goede zaak dat mannen hun vrouwelijke kant koesteren en vrouwen hun mannelijke. Zo worden we als mens minder fragmentarisch en meer heel. Met dit boek wil ik leiders inspireren om de masculiene en feminiene energie in zichzelf te balanceren en daarbij gaat mijn aandacht meer naar de feminiene energie, omdat een aantal aspecten daarvan volgens mij ondergesneeuwd zijn. Acceptatie van de vrouwelijke kracht lijkt tegenwoordig een gelopen race. Maar het proces is nog lang niet voltooid en is van heel ver moeten komen. Vrouwelijke leiders zijn nog steeds aan een inhaalbeweging bezig en we moeten alle leiders erbij betrekken om deze beweging te ondersteunen.

HET NIEUWE LEIDERSCHAP

In haar boek *Goden in elke man* wijdt Bolen haar laatste hoofdstuk aan de ontbrekende god. Ik ga daar dieper op in in hoofdstuk 5. Het verhaal gaat dat de lang voorspelde zoon van Zeus nooit geboren wordt omdat Zeus diens moeder Metis opslokt. In hedendaagse termen: de liefhebbende leider die rechtvaardigheid en wijsheid combineert, ontstaat niet zolang het patriarchaat (Zeus) de vrouwelijke wijsheid (Metis) onderdrukt. Vrouwen én mannen hebben hun feminiene energie opgegeven om het te kunnen maken in de wereld van de man. Vandaar dat ik alle leiders wil inspireren om leiderschap op te nemen vanuit contact met hun feminiene kwaliteiten zonder hun masculiene energie te onderdrukken. Op die manier zal Metis reïncarneren en ontluikt het volle vrouwelijke leiderschap opnieuw in de wereld. Zij staat voor mij model voor de innerlijke godin die vanuit haar vrouwelijke wijsheid de juiste balans weet in te zetten van lef, liefde en lust. Zij is de magnetische kracht die het leiderschapskompas in de juiste richting laat wijzen. Ik kan dit boek schrijven omdat de godinnen mijn leven en dat van vele andere vrouwen richting gaven. Maar ik móét het ook schrijven omdat de wereld de unieke kracht van vrouwelijk leiderschap nodig heeft. De leiderschapsgodinnen vinden in onze maatschappij niet altijd genade. Ik mag als vrouwelijke leider al wel mee aan tafel maar liefst op een mannelijke manier. Er bestaat verwarring over feminiene kwaliteiten en hoe een leider deze kan inzetten. Moet/mag een vrouwelijke leider primair vrouwelijkheid uitstralen?

En is dat dan empathisch en zorgzaam, of pittig en ambitieus? Oerbeelden van vrouwelijke krachten zoals dragen, verzorgen en luisteren, scheppen geen volledig beeld en doen de volle vrouwelijkheid tekort.

Daarom zet ik in dit boek de unieke kracht van vergeten en nog steeds verguisde feminiene kwaliteiten in de kijker. In mijn coachingpraktijk heb ik het zo vaak zien gebeuren: de geboorte van een vrouwelijke leider die moed, mededogen en hartstocht combineert. Dat nieuwe archetype van vrouwelijk leiderschap is de eerste noodzakelijk stap naar een wereld waarin masculiene én feminiene leiderschapskwaliteiten in balans zijn. Een wereld waarin ook het nieuwe archetype geboren kan worden van de mannelijke leider die vertrekt vanuit liefde, rechtvaardigheid én wijsheid. Ook steeds meer mannen ervaren dat het feminiene andere kwaliteiten heeft dan het masculiene en wensen de feminiene kwaliteiten in zichzelf en anderen te begrijpen. Om het volle potentieel van je leiderschap wakker te maken, heb je er ook als man baat bij om het verschil te kennen en aan te voelen. Mijn boek is geslaagd wanneer mannen én vrouwen ál hun kwaliteiten en energie evenwichtig inzetten. Alleen met universele leiders die volop méns zijn, kunnen we als mensheid een bewustzijnsprong maken, de noden van mens en natuur leren verenigen en de enorme hedendaagse uitdagingen van onze planeet aangaan. Ik wens je een prachtige reis naar jouw persoonlijke leiderschap!

De inhoud van het boek

In dit beeldende verslag maak ik gebruik van de archetypen van de krijgsgodinnen Artemis en Athena, de verbindende godin Demeter en de charismatische godin Aphrodite.

- In het eerste hoofdstuk ontdek je hoe iedere vrouw haar eigen, unieke blend heeft. We hebben allemaal toegang tot de drie powercentra, die je helpen jouw leiderschap te ontwikkelen dat is gebaseerd op wie je diep vanbinnen bent.
- In de volgende drie hoofdstukken leer je elke godin afzonderlijk kennen. Per godin verken ik haar kwaliteiten, de meest voorkomende belemmeringen die vrouwen tegenhouden om hun leiderschapsrol op te eisen en de uitdagingen om je leiderschapskwaliteiten te balanceren, met voorbeelden uit mijn coachingpraktijk.
  - Ook de mannelijke tegenhanger van elke godin is beknopt beschreven.
  - Op het einde van elk hoofdstuk vind je stappen om de kwaliteiten van die leiderschapsgodin in je leven te integreren.
- De drie vermogens in balans brengen, voert jou als leider in het vijfde hoofdstuk naar je eigen kern, je innerlijke godin. Door die op de troon te plaatsen, worden zaken als leidinggeven, keuzes maken en beslissingen nemen steeds eenvoudiger.
- De termen 'man' en 'vrouw' komen veel voor in dit boek. Ik weet dat deze termen beperkend zijn en dat er een groeiende groep mensen is die zich niet identificeren met deze genders. Met de term 'vrouw' bedoel ik iedereen die zich in de breedste zin als vrouw identificeert en met de term 'man' iedereen die zich in de breedste zin als man identificeert. Uiteindelijk gaat het erom elk mens te inspireren om de masculiene en feminiene kwaliteiten in zichzelf te balanceren, ongeacht gender.

Hoe gebruik je dit boek?

Het is mijn missie om alle professionals te inspireren om de masculiene en feminiene kwaliteiten in zichzelf te balanceren en zo bij te dragen aan het ontstaan van een nieuw leiderschapsarchetype. Om die reden bevat dit boek veel voorbeelden, oefeningen en reflectieopdrachten. Je hoeft deze echter niet effectief te doen om verder te lezen. Dus geen zorgen als je zin hebt deze over te slaan.

Het is handig om een notitieboekje bij de hand te hebben om je ervaringen en reflecties te noteren. In dit boek staan QR-codes naar bonuscontent of testen. Ze geven een meerwaarde aan het boek. Deze codes kun je scannen met je mobiele telefoon en ze leiden je automatisch naar de juiste webpagina.

